

POSTANOWIENIE

Dnia 25 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski

w sprawie dotyczącej obwinionego sędziego Sądu Okręgowego w K. X. Y., po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 25 czerwca 2025 roku, w przedmiocie dopuszczalności wniosku o zbadanie w trybie art. 29 § 5 ustawy o Sądzie Najwyższym spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności SSN Pawła Wojciechowskiego na podst. art. 29 § 10 ustawy o Sądzie Najwyższym

postanowił:

odrzuć wniosek.

UZASADNIENIE

W dniu 28 listopada 2024 roku do Sądu Najwyższego Izby Odpowiedzialności Zawodowej w postępowaniu prowadzonym pod sygn. II ZOW 42/24 wpłynął wniosek obrońcy obwinionego sędziego Sądu Okręgowego w K. X. Y. o przeprowadzenia procedury określonej w art. 29 § 5 i nast. ustawy o Sądzie Najwyższym (dalej u.SN) względem SSN Pawła Wojciechowskiego.

W wyniku dokonanego w dniu 4 grudnia 2024 r. losowania składu orzekającego w sprawie wniosku o zbadanie spełnienia przez SSN Pawła Wojciechowskiego wymogów niezawisłości i bezstronności, ukształtowany został skład orzekający w osobach sędziów SN: Jolanta Frańczak (przewodnicząca), Marek Dobrowolski (sprawozdawca), Andrzej Tomczyk, Jarosław Matras, Krzysztof Grzesiowski.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek obrońcy obwinionego sędziego Sądu Okręgowego w K. X. Y. nie spełnia określonych w ustawie warunków jego dopuszczalności.

Na wstępie wskazać należy, iż rozpoznanie merytoryczne wniosku, jak każdej innej sprawy, także incydentalnej, poprzedzone być musi etapem kontroli formalnej. Nie sposób bowiem poddać ocenie merytorycznej badanego postulatywnego oświadczenia woli strony postępowania bez ustalenia, że pochodzi on od osoby uprawnionej, wniesiony został w terminie oraz zawiera niezbędne elementy stanowiące jego treść. Dopiero skuteczna kontrola formalna może pozwolić na stwierdzenie, że skutecznie został wniesiony konkretny środek prawny, w tym wypadku wniosek, co pozwala na skierowanie sprawy do jej merytorycznego rozpoznania (zob. postanowienie SN z dnia 15 listopada 2022 r., III CB 10/22, LEX nr 3518151).

Wprawdzie w niniejszej sprawie wydane zostało uprzednio zarządzenie o przyjęciu wniosku, jednakże dostrzeżenie braków formalnych na późniejszym etapie nie wyłącza obowiązku odrzucenia wniosku, który w sposób oczywisty nie spełnia wymogów ustawy (art. 29 § 5 i § 9 pkt 2 i § 10 u.SN w zw. z art. 429 § 1 k.p.k.). Dokonanie kontroli formalnej na możliwie wczesnym etapie postępowania wnioskowego, a to na posiedzeniu w składzie jednoosobowym, zapobiega zbędnemu angażowaniu całego wieloosobowego składu orzekającego w procedurę oceny formalnej, wyznaczonego do dokonania oceny merytorycznej, o ile jest dopuszczalna (zob. postanowienia SN z dni: 13 grudnia 2022 r., I ZB 60/22, zasoby SN; 5 stycznia 2023 r., I ZB 58/22, LEX nr 3477239; 7 lipca 2023 r., I ZB 50/23, LEX nr 3578620; 1 sierpnia 2023 r., I ZB 43/22, LEX nr 3589266).

Wskazać należy, iż podstawą złożenia wniosku są przepisy art. 29 § 5 i n. uSN, wprowadzające odrębny tryb weryfikacji niezawisłości i bezstronności sędziego z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu tejże niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy. Jest on uruchomiany wyłącznie z inicjatywy

zainteresowanej ową weryfikacją strony postępowania. Podstawowym warunkiem jego dopuszczalności jest wskazanie przez uprawnionego wnioskującego, poza samymi okolicznościami związanymi z powołaniem na urząd sędziego Sądu Najwyższego, także okoliczności dotyczących jego postępowania po powołaniu oraz wykazanie okoliczności uzasadniających złożone żądanie wraz z dowodami na ich poparcie (art. 29 § 9 uSN). Winny one wskazywać, że wszystkie te okoliczności dotyczące sędziego objętego wnioskiem (tzn. towarzyszące jego powołaniu oraz jego postępowania po powołaniu) w realiach konkretnej sprawy mogą – uwzględniając nadto okoliczności dotyczące uprawnionego oraz charakteru sprawy – doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności (postanowienie SN z dnia 13 grudnia 2022 r., I ZB 60/22). Podkreślenia wymaga przy tym, iż niedopuszczalne jest, zgodnie z art. 29 § 3 uSN, ustalanie lub ocena przez Sąd Najwyższy lub inny organ władzy zgodności z prawem powołania sędziego lub wynikającego z tego powołania uprawnienia do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości. Również same tylko okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego Sądu Najwyższego nie mogą stanowić wyłącznej podstawy do kwestionowania jego niezawisłości i bezstronności (art. 29 § 4 uSN).

Analiza złożonego wniosku nakazuje uznać, iż nie spełnia on warunków dopuszczalności szczegółowo określonych przepisami ustawy, a wskazanych powyżej. Autor pisma ograniczył się bowiem zasadniczo w jego treści do wskazania występujących w jego przekonaniu uchybień w procedurze nominacyjnej sędziego, faktycznie nie przedstawiając jednego z elementów wniosku warunkującego jego ustawową dopuszczalność – a to postępowania sędziego po powołaniu, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu tejże niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy. Za okoliczność mającą stanowić dowód „niewłaściwego” w tym kontekście zachowania SSN Pawła Wojciechowskiego po powołaniu, wnioskująca wskazała bowiem jedynie fakt, iż podjął się on orzekania w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej, pomimo iż Izba ta nie powinna orzekać z uwagi na nieprawidłowy tryb ukształtowania jej składu osobowego. Taka treść wniosku wskazuje jednoznacznie, że został on uzasadniony li tylko okolicznościami związanymi z powołaniem sędziego oraz faktem jego orzekania w Sądzie Najwyższym. Okoliczności te jednak, generalne i dotyczące w

istocie każdej sprawy rozpoznawanej przez tego sędziego, w nawiązaniu do treści art. 29 § 5 oraz § 9 uSN nie stanowią w żadnym stopniu wypełnienia obowiązku przedstawienia okoliczności postępowania sędziego – już po jego powołaniu – w kontekście charakteru tej konkretnej sprawy i okoliczności dotyczących uprawnionego do złożenia wniosku. Nie przywołano także w złożonym piśmie żadnych dowodów – niezbędnych w świetle art. 29 § 9 pkt 2 uSN dla skuteczności formalnej wniosku (zob. postanowienie SN z dnia 5 stycznia 2023 r., I ZB 58/22, LEX nr 3477239).

Wnioskodawca w rzeczywistości nie tyle żąda zbadania spełniania przez SSN Pawła Wojciechowskiego standardu niezawisłości i bezstronności, ile zmierza do zakwestionowania legalności powołania jego jako sędziego oraz statusu Izby Odpowiedzialności Zawodowej. Wniosek obrońcy sprowadza się w istocie jedynie do polemiki z przyjętymi w obecnym ustawodawstwie aktualnymi rozwiązaniami systemowymi odnośnie do ustrojowego kształtu Krajowej Rady Sądownictwa i Sądu Najwyższego. Okoliczności te nie mają zatem charakteru indywidualnego, ale generalny i instytucjonalny, a zatem taki, których istotą jest odwołanie się do przyjętych przez ustawodawcę rozwiązań normatywnych, w szczególności dotyczących formowania nowej jednostki organizacyjnej Sądu Najwyższego. Tego rodzaju abstrakcyjnie sformułowane zarzuty nie mogą więc odnieść skutku w postępowaniu toczącym się na podstawie art. 29 § 5 i n. uSN, gdyż celem tej instytucji jest ocena indywidualnych okoliczności dotyczących powołania konkretnego sędziego oraz jego zachowania po powołaniu, przy czym ocena ta powinna nastąpić w kontekście konkretnej sprawy (zob. postanowienia SN z dni: 10 listopada 2022 r., I ZB 29/22, LEX nr 3521178; 12 stycznia 2024 r., I ZB 122/23, zasoby SN; 22 lutego 2024 r., I ZB 12/24, zasoby SN). Podobne stanowisko zajmuje Naczelny Sąd Administracyjny, wskazując, że przy ocenie zachowania standardu niezawisłości i bezstronności nie można oprzeć się jedynie na okolicznościach towarzyszących powołaniu sędziego (zob. postanowienia wydane w sprawie I FSK 2040/22 – z dnia 14 lutego 2023 r., LEX nr 3487409 oraz z dnia 8 maja 2023 r., LEX nr 3559235).

Podkreślenia jednocześnie wymaga, że przyjęcie ogólnego założenia, że sam fakt, że sędzia został powołany na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w następstwie wniosku nowej Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej po 2017 r., powoduje z definicji, że nie jest on bezstronny i obiektywny oraz zobowiązuje go do wyłączenia się „z góry” od rozpoznania każdej podobnej do omawianej sprawy, prowadzi do konsekwencji szkodliwych zarówno z punktu widzenia sprawności i wydolności wymiaru sprawiedliwości, jak i szeroko pojmowanego interesu publicznego. Podobne stanowisko zajmuje Sąd Najwyższy również na gruncie tzw. spraw frankowych, wskazując, że sam fakt zaciągnięcia przez sędziego zobowiązania na podstawie umowy o kredyt denominowany (waloryzowany) do CHF nie stanowi *per se* wystarczającej podstawy do uznania, że mogą zachodzić uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności i obiektywizmu przy rozpoznaniu każdej podobnej sprawy zawisłej między kredytobiorcą i bankiem (zob. np. wyrok Sądu Najwyższego z 10 kwietnia 2019 r., IV CSK 279/18).

Z tych wszystkich względów – uznając, że analizowany wniosek nie spełnia wymagań formalnych określonych w art. 29 § 9 pkt 1 i 2 u.SN - na podstawie art. 29 § 10 u.SN orzeczono jak na wstępie.

[M. T.]

[r.g.]